

NOTAT

Til: Styret
Fra: Rektor

Om: Budsjettforutsetninger 2013, strategiarbeid og langtidsbudsjett 2013-2016

Tilråding:

1. Styret tar arbeidet med implementering av ny strategi høst 2012 til orientering.
2. Styret tar den foreløpige vurderingen av økonomisk utvikling for årene 2013-2016 til orientering.
3. Styret tar enhetenes foreløpige rammer for 2013 til etterretning.

Innhold

1. Innledning	3
2. Oppsummering	3
3. Strategiimplementering	4
3.1 Status	4
3.2 Videre prosess	4
4. Langtidsbudsjett, bevilgningsbasert virksomhet 2013 – 2016	6
4.1 Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	6
4.2 Vurdering av inntekt i langtidsbudsjettperioden	6
4.2.1 Resultatbevilgning – undervisning	7
4.2.2 Resultatbevilgning – forskning	7
4.2.3 Oppsummering	8
4.3 Intern fordeling av bevilgningsinntekter for 2013-2016	8
4.3.1 Intern fordeling av bevilgningsinntekter i tallstørrelser	9
4.3.2 Ordinære driftsrammer	10
4.3.3 Bevilgning til drift og vedlikehold	10
4.3.4 Ramme fellestiltak	10
4.3.5 Strategi- og omstillingsmidler	11
4.3.6 Akkumulert fordelingsbalanse	11
5. Kostnadsbudsjett og avsetningsnivå	12
5.1 Internt langtidsbudsjett	12
5.2 Avsetningsnivå	12
5.2.1 Hva bør være riktig avsetningsnivå for NTNU?	13
5.2.2 Hvordan styre mot ønsket avsetningsnivå?	13
6. Detaljering av foreløpige rammer for 2013	14
6.1 Ramme til drift 2013	14
6.1.1 Fakultetene og VM	14
6.1.2 Sentraladministrasjonen	15
6.2 Fellestiltak	16
6.3 Strategi- og omstillingsmidler	16
Vedlegg	17

1. Innledning

Dette notatet er første ledd i arbeidet med forutsetninger for strategi- og budsjettarbeidet for 2013-2016.

I det følgende beskrives status og prosessen for arbeidet med å utvikle virksomhetsmål og indikatorer for NTNUs nye strategi samt forutsetninger for budsjett 2013-2016.

2. Oppsummering

Ut fra Kunnskapsdepartementets (KDs) tilbakemelding på NTNUs strategiarbeid, har NTNU gått i gang med å identifisere de største utfordringene NTNU har innen de ulike virksomhetsområdene. Videre arbeid utover høsten vil omfatte hovedprioriteringer av virksomhetsmål og fastsettelse av målnivå (ambisjonsnivå). Vedtak om virksomhetsmål, indikatorer og målnivå på lang og kort sikt vil bli lagt frem for styret i desember til endelig behandling.

Estimert bevilgningsinntekt fra Kunnskapsdepartementet viser en økning i inntekt utover pris- og lønnskompensasjonen i perioden 2013-2016. Det er ingen vesentlige endringer sammenlignet med inntektsberegninger gjort i forrige års langtidsbudsjett. Mesteparten av økningen er knyttet til utdanningsområdet, i form av økte studieplasser og økt studiepoengproduksjon.

Styret la vekt på ved forrige langtidsbudsjettperiode (tom 2012) at rammene til ordinær drift for fakultetene og felleskostnader/byggetiltak skulle prioriteres. I perioden 2013-2016 er fordelingen mellom rammene i store trekk opprettholdt og i tråd med forrige års langtidsbudsjett.

Styret har vedtatt at NTNU bør ha et avsetningsnivå fra 5-10 % og at enhetene skal bygge ned avsetningene innen egen driftsramme til 12 % ved utgangen av 2013.

Foreløpige rammer for 2013 er beregnet. Disse brukes av enhetene til planlegging og budsjettering. Foreløpige rammer vil bli vurdert utover høsten utfra om det foreligger aktivitetsendringer, ut fra endringer i IFM og internhusleie, samt når forslag til statsbudsjett foreligger. Endelige rammer vil bli forelagt styret for vedtak i desember.

3. Strategiimplementering

3.1 Status

NTNU vedtok sin strategi for 2011 – 2020, Kunnskap for en bedre verden, NTNU – internasjonalt fremragende, i mars 2011. Fra og med 2012 innførte KD ny målstruktur, og det ble samtidig delegert til institusjonene å fastsette sine egne virksomhetsmål. I desember samme år vedtok NTNUs styre at målene for hvert hovedområde i NTNUs strategi skulle gjelde som NTNUs virksomhetsmål for 2012. I mars 2012 vedtok så NTNUs styre gjennomgående indikatorer for NTNU.

I tildelingsbrevet fra KD legges det til grunn at NTNUs styre, i etterkant av etatsstyringsmøtet, skal behandle virksomhetsmål med tilhørende indikatorer på nytt. Innføring av ny målstruktur er å anse som et strategisk utviklingsarbeid hvor det må vinnes erfaringer over tid. Virksomhetsmålene skal underbygge NTNUs utfordringer, egenart og utviklingsstrategi.

KD har i brev til NTNU av 23.05.2012 gitt tilbakemelding fra etatsstyringsmøtet 07.05. I brevet fra KD kommenteres målstrukturen samt hovedområdene i strategien.

Når det gjelder målstrukturen, mener KD at NTNU i større grad bør søke å synliggjøre NTNUs profil og utfordringer gjennom virksomhetsmål og styringsparametere (indikatorer). KD utfordrer NTNU på å sette mer dynamiske virksomhetsmål. De tilhørende indikatorene for perioden 2013 - 2020 skal da også være dynamiske og reflektere hva som er viktig for NTNU til enhver tid.

KD ser positivt på de virksomhetsmålene som er valgt for utdanning og de parameterne som er valgt for å følge opp disse. Videre ser KD positivt på NTNUs ambisjoner om å bli internasjonalt fremragende på forskning, men NTNU bør vurdere hvordan strategiene, utfordringer og risiko i dette viktige arbeidet kan innarbeides tydeligere i virksomhetsmål og styringsparametere. At NTNU vil benytte HMS som styringsparameter vurderes også som positivt sett fra KDs side, det vil sikre at dette virksomhetsområdet også vil ha fokus framover.

3.2 Videre prosess

NTNU har på bakgrunn av tilbakemeldingene fra etatsstyringsmøtet satt i gang et arbeid med å identifisere de største utfordringene NTNU for øyeblikket har på de ulike virksomhetsmålområdene. Dette arbeidet vil danne grunnlag for å foreslå mer dynamiske virksomhetsmål med tilhørende indikatorer for perioden fra og med 2013. I prosessen med å identifisere utfordringer inngår også vurdering av risiko for ikke å nå de mål som er satt i strategien.

Varigheten for de ulike virksomhetsmålene vil kunne variere, og det vil bli en årlig vurdering av virksomhetsmålene i forhold til hvilke utfordringer NTNU har. På denne måten operasjonaliseres NTNUs langsiktige, overordnede mål gjennom bruk av mer dynamiske virksomhetsmål. I utgangspunktet tenker man seg slike mål med tilhørende indikatorer og handlingsplaner.

Målene i NTNUs strategidokument vil altså være å forstå som langsiktige mål (fram til 2020) på linje med KDs sektormål. De gjennomgående indikatorene som er vedtatt vil da benyttes til å si noe om i hvilken grad NTNU er på vei til å nå disse målene. En kan tenke seg løpende 4-årige resultatmål for NTNU som institusjon, jfr. langtidsbudsjetten.

Rektor ser for seg følgende prosess knyttet til å følge opp NTNUs strategi:

Videre prosess med formulering av virksomhetsmål, forslag til indikatorer og målnivå (ambisjonsnivå) skjer i løpet av høsten:

- Virksomhetsmålene bør følges opp av hovedprioriteringer sentralt og/eller på fakultet der det er aktuelt. Fakultetenes bidrag på de prioriterte områdene kan være tema i høstens styringsdialoger

- Fastsettelse av målnivå (ambisjonsnivå) for den enkelte indikator foreslås av rektor i samarbeid og dialog med fakultetene. Ambisjonsnivå settes der det er hensiktsmessig/mulig ut fra indikatorens egenart.
- Vedtak om virksomhetsmål, indikatorer og målnivå på lang og kort sikt fattes i styremøtet i desember, og inngår der som en del av NTNUs planverk for kommende år. Den samlede planen for virksomheten skal bidra til på lang sikt å realisere KDs sektormål og NTNUs strategi, jfr. plandelen av dagens «Blåbok».
- Vedtak om virksomhetsmål som fattes av Styret vil måtte følges aktivt opp på enhetsnivå for å sikre at målene nås.

Oppfølging av virksomhetsmålene skjer gjennom tertialrapporteringen, og den endelige vurderingen av resultatene skjer i forbindelse med utarbeidelsen av årsrapporten, jfr. rapportdelen av dagens «Blåbok». Her skjer også vurdering av status når det gjelder å nå de langsiktige målene for NTNU. Resultatene vil være utgangspunkt for vurdering av endring i virksomhetsmålene for kommende år.

4. Langtidsbudsjett, bevilgningsbasert virksomhet 2013 – 2016

4.1 Bevilgning fra Kunnskapsdepartementet

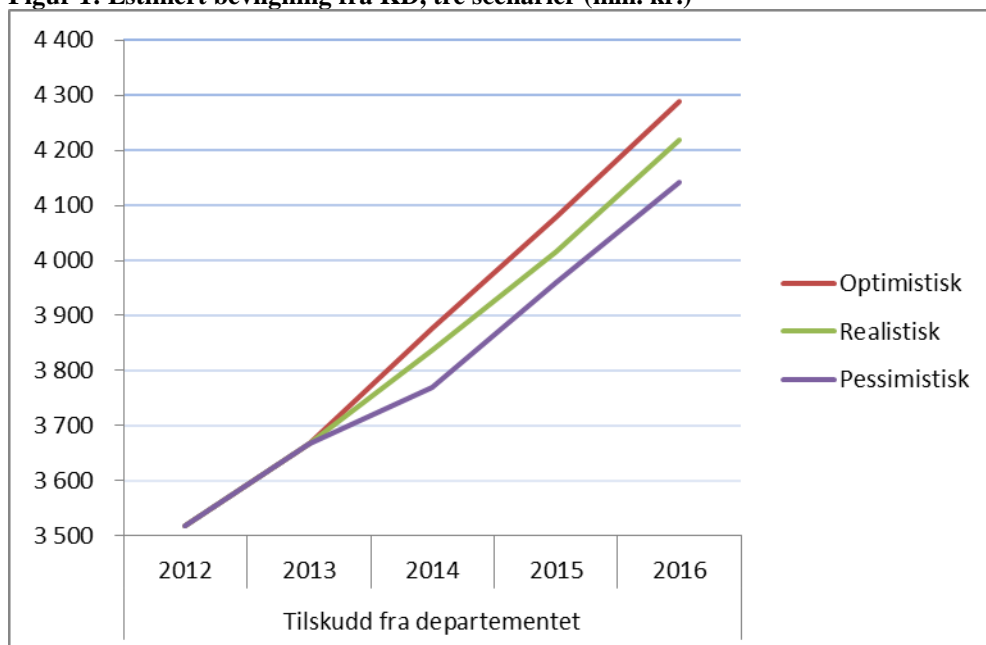
Bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet (KD) er delt i tre deler, langsiktig bevilgning, resultatbevilgning og strategiske midler. Den langsiktige bevilgningen skal sikre stabilitet og tar utgangspunkt i en historisk fastsatt ramme. Resultatdelen er en funksjon av oppnådde resultater for utvalgte indikatorer innenfor undervisning og forskning. Strategiske midler er midler til f.eks. rekrutteringsstillinger.

4.2 Vurdering av inntekt i langtidsbudsjettperioden

Beregning av inntekt fra KD er basert på hvordan vi tror vi utvikler oss i forhold til indikatorene i KDs finansieringsmodell. Dette gir et grunnlag for å utarbeide planleggingsrammer for hele organisasjonen de fire kommende årene. Stabile rammer og forutsigbarhet i den økonomiske utviklingen er ønskelig i forhold til at det gir bedre grunnlag for planleggingen og dermed bidrar til bedre styring av ressursene ved NTNU.

Under utarbeidelse av langtidsbudsjett for 2013-2016 er det foretatt en vurdering av inntekstberegningen i forrige års langtidsbudsjett. Det er spesielt sett nærmere på resultatindikatorene og vurdert at rammebetingelsene ikke er vesentlig endret i forhold til forrige års langtidsbudsjett. Dette medfører at det heller ikke er vesentlige endringer i inntekstberegningen sammenlignet med forrige års langtidsbudsjett.

Figur 1: Estimert bevilgning fra KD, tre scenarier (mill. kr.)

Basert på tidligere trender for NTNU og sektorens utvikling innenfor resultatindikatorene, er det utarbeidet tre forskjellige bevilgningsscenarier; realistisk, optimistisk og pessimistisk, se figur 1. I langtidsbudsjettet benyttes det realistiske scenariet. I langtidsperioden forventes det at bevilgningen fra KD har vokst til over 4,2 mrd. kr, inkludert pris- og lønnskompensasjon. Ved utgangen av perioden er differansen mellom veksten i det realistiske scenariet og det optimistiske på 71 mill. kr, mens det pessimistiske scenariet er 77 mill. kr lavere enn det realistiske. Det totale spennet mellom det optimistiske og det pessimistiske scenariet er på 148 mill. kr, og kan i hovedsak forklares av et gjennomgående høyere

nivå på resultatindikatorerne i langtidsperioden. Spennet utgjør ca. tre prosent av total bevilgning i 2016, og er noe lavere enn spennet i fjorårets langtidsbudsjett. Grunnen til at det realistiske scenariet blir brukt, er at de to andre scenariene bygger på at NTNU holder seg på et historisk lavt/høyt nivå på resultatindikatorerne i forhold til sektoren. Det realistiske scenariet er funnet ved å lage prediksjoner basert på trender og annen underliggende informasjon, både på NTNU- og sektornivå.

På grunn av at det ligger usikkerhet i framskrivningen av KDs bevilgning, budsjetteres det inn en usikkerhetsmargin i NTNUs langtidsbudsjett. Usikkerhetsmarginen skal håndtere både risiko for annen inntektsutvikling enn forventet, og usikkerhet knyttet til kostnadsutviklingen. Ved å justere usikkerhetsmarginen, kan nivået på rammene i perioden opprettholdes i forhold til det som er lagt inn i langtidsbudsjettet.

4.2.1 Resultatbevilgning – undervisning

Studiepoengproduksjon er en viktig inntektsdriver. Denne inntekten er forholdsvis følsom for endringer. En endring i produksjonen med ett studiepoeng per heltidsstudent, gir en gjennomsnittlig endring på 15 til 20 mill. kr. I tiden fremover vil vi se en økning i studiepoengproduksjonen, i første rekke knyttet til utvidet studentopptak fra og med høsten 2009, 2011 og 2012. NTNU har i de senere år hatt et høyere nivå på studiepoengproduksjon per heltidsstudent enn tidligere. I 2010 var den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen per student 42,7, mens den i 2011 økte til 43,3. I langtidsbudsjettet er det satt som premiss at vi vil ligge rundt dette nivået gjennom langtidsperioden. I løpet av perioden er bevilgningen knyttet til studiepoengproduksjon forventet å øke med nesten 65 mill. kr. Det er knyttet et totalt usikkerhetsspenn på 28,5 mill. kr. til denne prediksjonen.

4.2.2 Resultatbevilgning – forskning

Når det gjelder resultatbevilgningen til forskning, er denne avhengig av hvordan vi utvikler oss i forhold til sektoren forøvrig. Bevilgningen er altså en konkurransepott, og er et ”nullsumspill” mellom institusjonene i UH-sektoren. Indikatorerne er vitenskapelig publisering, EU-forskning, NFR-forskning og avlagte doktorgrader.

I forhold til forrige års langtidsbudsjett, er det særskilt indikatoren for avlagte doktorgrader som endrer seg. Både NTNU og sektoren som helhet produserte i 2011 det høyeste antall avlagte doktorgrader noen sinne.

I 2011 hadde NTNU en langt høyere prosentvis økning i antall avlagte doktorgrader enn sektoren forøvrig, noe som resulterer i en inntektsøkning på 15 mill. kr. i 2013. I langtidsbudsjettet er det lagt opp til at NTNU kommer til å variere i antall avlagte doktorgrader fra år til år, basert på nye inngåtte doktorgradsavtaler fire, fem og seks år før antatt disputering. I gjennomsnitt forutsettes det at NTNU vil ligge rundt 330 avlagte doktorgrader per år i perioden 2013 til 2016, som kan være et noe høyt estimat. Sektoren forventes å ha en noe lavere gjennomsnittlig vekst enn NTNU i samme periode. Det realistiske scenariet betyr en samlet økning på 20 mill. kr. i perioden 2013 til 2016. Det er et totalt usikkerhetsspenn på 31 mill. kr. til denne prediksjonen.

Indikatoren EU-forskning har hatt en svak nedgang fra 2010 til 2011, samtidig har sektoren hatt en meget høy vekst (dette skyldes hovedsakelig UiO som har fått flere ERC-prosjekter med høy inntekt), dette fører til et inntektsbortfall på 30 mill. kr. I langtidsbudsjettet forventes det at NTNU har en svak gjennomsnittlig vekst i forhold til dagens nivå, mens sektoren forventes å ha en høyere vekst enn NTNU, men ikke i samme tempo som vi så fra 2010 til 2011. Samlet sett betyr det realistiske scenariet at EU-indikatoren fører til et inntektsbortfall på 42 mill. kr. i perioden 2013 til 2016. Usikkerhetsspennet til denne prediksjonen er på 22 mill. kr.

NFR-indikatoren for 2011 gir et inntektsbortfall på 2,5 mill. kr. i 2013. Nedgangen er en følge av at NTNU har hatt et fall i NFR-inntekter, mens sektoren har hatt en svak vekst. I langtidsbudsjettet forventes

det at NTNU beholder tilnærmet samme andel av NFR-inntektene i sektoren som i dag, som betyr en estimert økning i langtidsperioden på 5 mill. kr. Usikkerhetsspennet til denne prediksjonen er på 37 mill. kr.

Vitenskapelig publisering utviklet seg marginalt bedre ved NTNU enn i sektoren. Dette fører til en inntektsøkning på 0,8 mill. kr. i 2013. I langtidsbudsjettet forventes det at 2011-andelen opprettholdes, som betyr ingen endring i bevilgning. Totalt usikkerhetsspenn er her 13 mill. kr.

4.2.3 Oppsummering

I langtidsperioden forventes det en bevilgningsvekst på 700 mill. kr, hvorav 564 mill. kr er pris- og lønnskompensasjon. 63 prosent av den reelle veksten består av en økning i den langsiktige bevilgningen knyttet til nye studieplasser, 48 prosent er knyttet til en forventning om økt studiepoengproduksjon, mens de resterende resultatindikatorne for forskning forventes å ha en samlet nedgang på 11 prosent. Det er viktig å understreke at prediksjonene om utviklingen på undervisning- og forskningsindikatorne i stor grad bygger på historikk og trender for både NTNU og sektoren. Disse prediksjonene tar ikke hensyn til NTNUs ambisjoner på de respektive resultatområdene.

Når det gjelder beregnet inntekt i langtidsperioden, er den største usikkerheten knyttet til utviklingen i EU- og NFR-inntekter og avlagte doktorgrader. Grunnen til usikkerheten knyttet til EU-inntektene, er at nivået på indikatoren har vist seg å variere en del de siste årene, både ved NTNU og i sektoren, og forventes fortsatt å gjøre det. Usikkerheten rundt NFR-inntektene bygger på at NTNU har utviklet seg ganske variabelt på dette området de siste tre år. Usikkerheten knyttet til avlagte doktorgrader skyldes til dels store variasjoner mellom inngåtte doktorgradsavtaler fra år til år.

Usikkerhetsmomentene tas hensyn til når man fastsetter størrelsen på usikkerhetsmarginen.

Tabell 1: Oversikt over beregnede bevilgningsinntekter 2012-2016 (mill. kr.)

(tall i millioner kr)	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekter					
Sum tilskudd fra departementet forrige år	3 301	3 519	3 668	3 837	4 016
Endring RBO	69	-16	4	-13	11
Endring i studiepoengproduksjon	20	30	6	15	14
Endring studieplasser	25	28	27	18	10
Andre endringer	1				
Estimert pris- og lønnsjustering	103	107	133	158	166
Sum tilskudd fra departementet	3 519	3 668	3 837	4 016	4 218
Pris- og lønnskompensasjon	3,10 %	3,00 %	3,60 %	4,10 %	4,10 %

4.3 Intern fordeling av bevilgningsinntekter for 2013-2016

Dette kapitlet omhandler fordeling av Kunnskapsdepartementets bevilgning. NTNU vil i 2013, i likhet med tidligere år, presentere fordeling og budsjetter innen følgende rammer:

- Ramme drift (RD): Bevilget ramme til drift for fakultetene, Vitenskapsmuseet, Universitetsbiblioteket, studentorganisasjonene samt sentraladministrasjonen. Fakultetenes og Vitenskapsmuseets rammer beregnes med utgangspunkt i inntektsfordelingsmodellen (IFM). De øvrige rammene baseres på fjorårets budsjetter korrigert for eventuelle aktivitetsendringer.
- Bevilgning til drift og vedlikehold av eiendom og bygningsmasse, også kalt internhusleie.

- Ramme fellestiltak (RF): Kostnader for drift av fellesaktiviteter ved NTNU, for eksempel rehabilitering av bygg, IKT-kostnader, studentaktiviteter, porto og lignende.
- Ramme strategi- og omstillingsmidler (RSO): Særskilte satsinger tildeles fra denne rammen, som for eksempel NTNUs seks tematiske forskningsområder og de tverrfaglige/fakultære forsknings-satsingene. Her ligger i tillegg bevilgning til rekrutteringsstillinger (stipendiat- og postdoktorstillinger som er tildelt fra departementet).
- I tillegg vil øremerkede bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet skilles ut særskilt i budsjettene.

Nivået på, og forholdet mellom de ulike rammene har de senere årene vært til vurdering ved flere anledninger. Det er særlig balansen mellom strategi- og omstillingsmidler og ordinære driftsmidler til fakultetene som har vært diskutert. Det er tidligere besluttet å prioritere ordinær drift ved fakultet/institutt samt byggetiltak, noe som er reflektert i budsjettet.

En vurdering av rammene er gjort i de kommende kapitler.

4.3.1 Intern fordeling av bevilgningsinntekter i tallstørrelser

Fordeling behandles årlig og tidligere behandlinger anses som retningsgivende. Det er naturlig å se fordelingen 2013-2016 i sammenheng med den nye strategien. Videre vil arbeidet med å endre noen av prinsippene i inntektsfordelingsmodellen (IFM) og for internhusleie ha innvirkning på fordeling av driftsbevilgning mellom fakultetene. Dette arbeidet må også ses i sammenheng med videreutvikling av strategien.

Tabell 2: Bevilgning og fordeling av bevilgning 2012-2016 (mill. kr.)

(tall i mill. kr.)	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekter					
Sum tilskudd fra departementet	3 519	3 668	3 837	4 016	4 218
Fordeling					
Ramme drift fakultetene og VM	1 857	1 941	2 020	2 105	2 218
UBiT	127	131	136	141	147
Øremerkede bev.	33	38	39	41	43
Sentraladministrasjonen	228	238	246	256	267
Løpende drift og vedlikehold av eiendom og bygningsmasse	456	469	486	506	527
Ramme drift totalt (RD)	2 701	2 817	2 928	3 050	3 202
Fellestiltak (RF)	251	259	268	279	291
Rekrutteringsstillinger, vitenskapelig utstyr oa	352	348	350	354	355
NTNU-satsninger	137	142	147	153	159
Strategi- og omstilling (RSO)	489	490	497	507	514
Basisbevilgning nye studieplasser	12	18	39	55	68
Forskuttering Campus			10	10	11
Oppbygging av egenkapital			10	10	16
Usikkerhetsmargin	13	34	67	76	90
Sum fordeling NTNU	3 476	3 618	3 819	3 988	4 192
Avvik fordeling	44	50	18	28	26

4.3.2 Ordinære driftsrammer

Som beskrevet i tidligere styresaker legges det til rette for en stadig styrket driftssituasjon ved fakultet/institutt med fokus på en stabil og forutsigbar økonomi. Samtidig er det påkrevd at alle nivå sørger for en god oppfølging av egen økonomi, spesielt utviklingen av enhetenes lønnsandeler, slik at justeringer kan gjøres underveis.

NTNU er inne i en opptrappingsperiode av nye studieplasser som varer til 2017. Bevilgning knyttet til nye studieplasser er knyttet til basisbevilgning og resultatbevilgning. Resultatbevilgning til fakultetene vil komme når økningen i studieplasser fører til økt studiepoengproduksjon, først to år etter tildeling av nye studieplasser.

Valg av fordelingsprinsipp knyttet til ufordelt basisbevilgning vil gi enhetene ulike planleggingsrammer. Dette henger også sammen med revidering av inntektsfordelingsmodell, som også vil påvirke fordeling til fakultetene. Spennet i planleggingsrammene til fakultetene er beskrevet nærmere i kapittel 6.1.1.

Mulig fordeling av basisbevilgning knyttet til nye studieplasser:

- a) Tilføre basisbevilgning til fakultetenes driftsrammer. Bevilgning vil ikke være direkte knyttet til fordeling av de nye studieplassene.
- b) Gi en midlertidig omstillingsbevilgning knyttet til fordeling av studieplasser.
- c) Blandingsmodell, hvor en tilfører deler av basisbevilgningen til fakultetenes driftsrammer og deler som omstillingsmidler knyttet til nye studieplasser.

Utover høsten vil det jobbes ytterligere med konsekvenser for ulike scenarioer.

I perioden 2013-2016 forventes bevilgningene til fakultetene å øke med 340 mill. kr. om vi ser bort fra økning i ufordelte basismidler (80 mill. kr). Endringene består av pris- og lønnskompensasjon (295 mill.), økt studiepoengproduksjon og resultatavhengig forskningsbevilgning.

Rammen til sentraladministrasjon er økt med 3,2 mill. kr. i tillegg til pris- og lønnskompensasjon.

4.3.3 Bevilgning til drift og vedlikehold

Rammen til løpende drift og vedlikehold av eiendom og bygningsmasse, også kalt internhusleie, er justert for pris- og lønnskompensasjon i perioden 2013-2016. Dersom det skjer uforutsette store økninger i energikostnadene, vil det kunne dekkes av en avsatt usikkerhetsmargin.

Arbeid med ny modell for internhusleie

Ny modell for internhusleie ved NTNU ble vedtatt i mars 2012 (S-sak 15/12), men endringene ifb. med ny modell er ikke tatt inn i langtidsbudsjettet. Modellen vil fases inn i flere etapper, men allerede siste halvår 2012 vil enhetene få en liten belastning for overdekningsareal de sitter med per 15.06.12. Det legges opp til en innfasingsperiode på 2-3 år. Dette for å gi alle enheter tilstrekkelig tid til å tilpasse seg ny internhusleiemodell og gjennomføre planlagte arealeffektiviseringstiltak. Styret vil få forelagt en nærmere plan for dette ifb. med behandlingen av budsjettet i desember.

4.3.4 Ramme fellestiltak

Rammen til fellestiltak ble i den forrige langtidsperioden (2009-2012) økt årlig på grunn av behov for mer ressurser til vedlikehold og rehabiliteringer av bygningsmassen ved NTNU. Opptrappingsplan i forbindelse med nye studenter gir også kostnadsvekst knyttet til NTNUs fellesfunksjoner, for

eksempel knyttet til bygningsmassen ved NTNU og IT-systemer som er volumavhengige. I løpet av høsten vil det bli gjort en vurdering av størrelsen på denne rammen.

4.3.5 Strategi- og omstillingsmidler

Disse midlene går til å finansiere/delfinansiere store strategiske satsninger og omstillinger ved NTNU. Dette gjelder i stor grad rekrutteringsstillinger, vitenskapelig utstyr, samt sentrale NTNU-satsninger, som for eksempel sentra for fremragende forskning (SFF), sentra for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og tematiske satsningsområder.

I langtidsbudsjettet er det viktig å prioritere hvilke strategiske satsninger man ønsker å videreføre, samt hvilket nivå man trenger for å sikre nødvendig omstillingskraft. I perioden 2013 – 2016 vil flere strategiske satsninger som per i dag mottar sentral finansiering, fases ut eller gå over i ordinær drift, noe som vil gi et større handlingsrom for nye satsninger utover i perioden.

Når det gjelder fordeling til rekrutteringsstillinger, legges det i kommende periode opp til et noe endret prinsipp i forhold til tidligere år. Stipendiater som ble tilsatt før 2011 har frem til nå ligget med en lavere årslønnsats enn de som har startet de senere år. Det er nå lagt til rette for å innføre lik sats for alle stipendiatstillinger, uavhengig av hvilket år de startet. Dette vil i prinsippet medføre en årlig fordeling til rekrutteringsstillinger i kommende langtidsperiode som er noe høyere enn dagens nivå.

Dagens tematiske satsninger har siste finansieringsår i 2013 og det legges til rette for at disse vil bli erstattet med nye tematiske satsninger fra og med 2014.

NTNU har fire SFF-søknader med i finalerunden for neste tildeling/finansieringsperiode (2013-2022), og en avklaring på dette forventes i løpet av høsten 2012. Det er lagt til rette for at det kan stilles strategiske midler til dette formålet i perioden.

Handlingsrommet som er lagt til rektors strategiske midler legges opp til å være om lag 45 mill.kr. pluss pris og lønnsvekst ved utgangen av langtidsperioden (2016). I handlingsrommet er det lagt til rette for nye satsninger, som for eksempel nye tematiske satsninger og nye SFF.

4.3.6 Akkumulert fordelingsbalanse

Tabell 3 viser hvordan avvikene mellom KDs bevilgningssinntekter og NTNUs interne fordeling utvikler seg akkumulert i langtidsperioden.

Tabell 3: Akkumulert fordelingsbalanse 2012-2016 (mill. kr.)

	2012	2013	2014	2015	2016
Fordelingsbalanse pr. 01.01	-125	-81	-31	-13	16
Forskuttering					
Inndekking	44	50	18	28	26
Fordelingsbalanse pr. 31.12	-81	-31	-13	16	42

Tidligere års langtidsbudsjetter har operert med en større fordeling til enhetene ved NTNU enn hva den faktiske inntekten fra departementet har vært. Videre har det hele tiden vært klart at denne forskutteringen fra sentralt hold skulle dekkes inn i senere budsjettperioder. Ved utgangen av 2012 antas det at underdekningen (forskutteringen) vil være på 81 mill. kr. Det legges foreløpig opp til å ha sentrale avsetninger ved utgangen av perioden, hvor dette nivået bør balanseres mot enhetenes faktiske nedbygging. NTNU har kunnet forskuttere, fordi bevilgning fra tidligere år ikke er benyttet. Ubrukte bevilgninger (avsetninger) er beskrevet i neste kapittel.

5. Kostnadsbudsjett og avsetningsnivå

5.1 Internt langtidsbudsjett

NTNU har siden 2009 utarbeidet langtidsbudsjett, der dette skal være en integrert og kontinuerlig prosess i organisasjonen. Dette understøttes av årshjulet som har tre runder knyttet til arbeidet med langtidsbudsjett.

Første utkast til langtidsbudsjett er gjennomgått (frist i juni), og det er gjennomført statusamtaler med enhetene. Fakultetene trenger nå ytterligere tid til å bearbeide langtidsbudsjettene mot runde 2 (oktober). Langtidsbudsjettene er på dette tidspunkt av en mer overordnet karakter, og vil måtte kvalitetssikres og gjennomarbeides mer med hensyn på de langsiktige prioriteringene. Dette henger også sammen med fakultetenes prioriteringer i forhold til ny strategi, og at det trengs mer tid for ytterligere å innarbeide dette i budsjettene.

S-sak15/09 vedr prinsipper og tiltak for styring av avsetningsnivået ved NTNU ligger til grunn for langsiktig styring av budsjettene. Styresaken gir føringer for avsetningsnivået frem mot utgangen av 2013. Det vil være naturlig at det gjøres opp status om hvordan ordningen har fungert innen utgangen av perioden.

5.2 Avsetningsnivå

Midler øremerket universitetsklinikken planlegges benyttet innen 2014. Holder en disse avsetningene utenfor, er det et relativt stabilt nivå på de øvrige avsetningene til fakultetene og VM i langtidsperioden.

Foreløpig signaliseres det et lavere avsetningsnivå gjennom langtidsperioden enn spennet på 5-10 % jfr. S-sak15/09. Tradisjonelt sett er første runde av langtidsbudsjettet mer et målnivå enn et realistisk estimat for fremtidig utvikling. Tabell 4 viser det nåværende estimatet for fordeling av avsetninger og at totale avsetninger ved utgangen av perioden er 203 mill. kr.

Tabell 4: Foreløpig fordeling av avsetninger gjennom langtidsperioden 2013-2016 (mill. kr.)

	Prognose 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftsrammer fak og VM	164	136	123	120	122
SO-ramme fak og VM	36	24	15	14	20
Universitetsklinikken	103	71	36	0	0
Sentra	61	61	61	61	61
Sentral forskuttering	-122	-126	-111	-93	-42
Fordelingsbalansen	-81	-31	-13	16	42
Totalt avsetninger	161	135	111	118	203

Fakultetene melder om usikkerhet i forhold til innføring av ny IFM, innføring av ny internhusleie og fordeling av nye studieplasser. Det er tendenser til at enheter er konservative i sine inntektsanslag gjennom at endringene for det enkelte fakultet ikke er endelig avgjort.

Dagens avsetningsbilde er noe komplisert, gjennom forskuttering av aktivitet ved enkelte enheter for å nøytralisere effekter av avsetninger andre steder i organisasjonen. For å kunne styre mot et ønsket avsetningsnivå blir utfordringen å dekke inn forskuttet aktivitet i takt med at avsetninger reduseres.

Sentral forskuttering i 2012 er knyttet mot utkjøp egenkapital, campusprosjekt og forskuttering av eiendomsprosjekter. I langtidspanoden legges det opp til gjenstående forskuttering på sentralt nivå på 42 mill. kr. knyttet til eiendomsprosjekt.

NTNU har tre tilknyttede sentra. Disse er Artsdatabanken, Matematikksenteret og Renate. Dette er sentra som ligger administrativt under NTNU, men som er organisert som § 1.4.4-virksomheter i universitetsloven. Det vil si at sentrene tildeles i stor del prosjektmidler direkte fra departementene, og det er forbundet med usikkerhet omkring inntekts- og kostnadsutvikling for disse. NTNU har ikke mulighet til omfordeling av disse midlene. Totalt sett ligger det 61 mill. i avsetning knyttet til disse sentraene, hvor utvikling i langtidspanoden er vanskelig å forutsi.

5.2.1 Hva bør være riktig avsetningsnivå for NTNU?

Styret vedtok for perioden 2009-2013, at NTNU bør ha et avsetningsnivå mellom 5 og 10 %. Videreføres dette prinsippet utgjør et gjennomsnittlig avsetningsnivå i fireårsperioden i spennet 193 – 385 mill. kr.

Tabell 5: Avsetningsspenn 5-10% av bevilgning (mill. kr.)

	2012	2013	2014	2015	2016	Snitt
5 %	176	183	192	201	211	193
10 %	352	367	384	402	422	385

Analyser viser at NTNU vil ha en positiv inntektsøkning fremover, noe som også kan gi mindre behov for å ha avsetninger. På den annen side vil et visst nivå av ubenyttede midler være med å redusere risiko knyttet til uforutsette endringer.

Flere fakulteter har identifisert risiko for reduksjon i inntektsnivået, som for eksempel grunnet nedgang i studiepoengproduksjon eller aktivitet finansiert fra eksterne aktører. I endringsprosesser har det vist seg fordelaktig å ha avsetninger. Fakultetene ønsker også å ha et strategisk handlingsrom, hvor disponeringer kan variere over tid og i forhold til inntekt.

Et avsetningsnivå mellom 5-10 % anses hensiktsmessig også for langtidspanoden 2013-2016.

5.2.2 Hvordan styre mot ønsket avsetningsnivå?

Enhetene etterspør tydelige retningslinjer i forhold til avsetninger, for å kunne planlegge i langtidspanoden. Avsetningstaket på driftsrammer som ble innført fra 2010, har hatt en positiv effekt i forhold til avsetningsnivået for NTNU. Det vil si at dersom en enhet benytter for lite av bevilgninger og opparbeider seg høye avsetninger, blir avsetningene omdisponert til annen aktivitet. Avsetningsniv et ble redusert fra 17 % i 2010 og styres ned mot 12 % ved utgangen av 2013. Midler knyttet til strategi- og omstilling (RSO) er tildelt med begrenset varighet og knyttet til bestemte prosjekter eller strategiske tiltak.

Retningslinjer for avsetningsnivå i langtidspanoden:

Fakultetenes driftsrammer:	Inntil 12 % bevilgning i 2016: ca. 270 mill. kr.
Fakultetenes RSO-ramme:	Omdisponeres, om ikke benyttet i henhold til tildelingskriterier.
Sentrale forskutteringer:	Reduseres i takt med reduksjon av avsetninger på enhetene.

Vel så viktig som å ha et øvre tak på avsetningsnivået, blir å sikre at NTNU ikke kommer i en underskuddssituasjon. En sentral f ring til enhetene er at det planlegges positiv balanse ved utgangen til langtidspanoden.

6. Detaljering av foreløpige rammer for 2013

De foreløpige rammene gjelder den bevilgningsfinansierte delen. Foreløpige rammer skal brukes av enhetene til å planlegge aktivitet iht. NTNUs strategiske planer og til å forberede styringsdialogsmøtene. Enhetene skal på bakgrunn av NTNUs langtidsbudsjett, sette opp et budsjett for den kommende 4-årsperiode. Prosessen ifb. med langtidsbudsjettet er beskrevet i kapittel 5.1.

Rammene skal også være et redskap til å styre etter det planlagte langtidsbudsjettet som er beskrevet i dette notatet. Dessuten vil de være et middel til å få budsjettet tidligere ferdig, slik at oppstart av aktiviteter ikke blir forsinket. Endelige rammer for 2013 vil bli lagt frem for styret i desember.

6.1 Ramme til drift 2013

6.1.1 Fakultetene og VM

Den samlede rammen til ordinær drift ved fakultetene og VM øker med 84 mill. kr for 2013. Endringen består av pris- og lønnskompensasjon, økt basisbevilgning til nye studieplasser og endring i resultatbevilgningen for undervisning og forskning.

Fordelingen av totalrammen til fakultetene og VM er beregnet med grunnlag i NTNUs inntektsfordelingsmodell (IFM). Satsene i modellen er pris- og lønnskompensert, mens parameterne i modellen ligger fast.

Fra 2010 til og med 2012 har det blitt gitt en midlertidig bevilgning til opptrapping av nye studieplasser gjennom 'Spesielle oppgaver' i IFM. Fra og med 2013 vil denne bevilgningen flyttes ut fra 'Spesielle oppgaver', da resultatbevilgningen knyttet til det økte opptaket gjør seg gjeldene fra 2013. Dette har som konsekvens at lukningsgapet blir mindre.

Utover høsten vil rammene blir vurdert på nytt, spesielt med tanke på hvordan man skal håndtere bevilgning for en ytterligere økning i studieplasser. Her vurderer man ulike måter å gjøre dette på.

Alternativ 1:

En mulig løsning er å gi en midlertidig bevilgning til fakultet med nye studieplasser over ramme for strategi- og omstilling. Bevilgning vil kunne bli gitt over SO-rammen i to år før resultatbevilgningen skal dekke det økte studentvolumet. Bevilgningen som ikke lenger gis over SO-rammen vil deretter kunne brukes til å øke den totale driftsrammen for fakultetene.

Alternativ 2:

Et annet alternativ er å bruke den økte basisbevilgningen fra KD til å øke driftsrammen til fakultetene løpende. Dette er ekvivalent med å redusere gapet mellom hva modellen estimerer i ramme til fakultetene og hva som faktisk er avsatt i langtidsbudsjettet. I tillegg kan man holde av en del av basisbevilgningen for fakulteter som ser behov for å søke om øremerket omstillingsbevilgning for å håndtere de nye studieplassene inntil resultatbevilgningen foreligger. Dette krever at fakultetene kan vise til en større kostnadsøkning, som følge av høyere studentopptak, enn hva fakultetet får gjennom IFM.

IFM er en åpen modell i den forstand at den ikke forholder seg til et tak i beregningen av fakultetenes inntekter. Det er derimot et tak i budsjettet for hvor mye som fordeles ut til fakultetene. Også for 2013 er modellberegningen høyere enn den avsatte rammen, og det har blitt foretatt en proporsjonal nedskalering etter de samme prinsipper som for de seks siste budsjettår. Dette innebærer en skjerming av basistildelingen til infrastruktur og spesielle oppgaver i inntektsfordelingsmodellen, slik at enhetene får full uttelling for disse. De øvrige komponentene i modellen nedskaleres proporsjonalt.

NTNU har i 2013 en basisbevilgning til nye studieplasser på 36,4 mill. kr som kan fordeles på ulike måter, jf. alternativ 1 og 2. I tabell 4 er alternativ 2 vist. Det vil si at driftsrammen til fakultetene er økt med halvparten av basisbevilgningen til nye studieplasser (18,2 mill. kr.). Dette betyr at det er igjen 18,2 mill. kr som kan fordeles over SO-rammen som øremerket omstillingsbevilgning. Usikkerhetsspennet viser endring i fakultetenes driftsrammer hvis man velger å tilføre driftsrammen alt eller ingenting av basisbevilgningen til nye studieplasser. I tillegg er IFM under revisjon. Dette kan påvirke bruken av basisbevilgningen til nye studieplasser.

AB har en svak nominell økning. HF har en nominell vekst på over 15 mill. kr. Økningen skyldes hovedsakelig en sterk økning i produksjon innenfor emnene «Norsk for utlendinger». IME har en nominell nedgang. Dette skyldes at den midlertidige basisbevilgningen for nye studieplasser er flyttet ut fra 'Spesielle oppgaver' og at antall doktorgrader sank fra 2010 til 2011, kombinert med den sterke veksten i antall doktorgrader hos IVT og DMF. IVT har den høyeste nominelle veksten av alle fakulteter. Dette skyldes nevnte høye antall avlagte doktorgrader i forhold til i 2010, og en sterk økning i studiepoengproduksjon. DMF har en nominell vekst på 15 mill. kr, som i likhet med IVT skyldes sterk økning i avlagte doktorgrader samt en økning i avlagte mastergrader. NT har en nominell vekst på nesten 6 mill. kr som i hovedsak skyldes en vekst i studiepoengproduksjon. SVT har en nominell vekst på 20 mill. kr. Veksten skyldes økt studiepoengproduksjon, spesielt innenfor avlagte mastergrader. VM har en nominell vekst på 0,65 mill. kr.

6.1.2 Sentraladministrasjonen

Bevilgningen til sentraladministrasjonen er beregnet ved å regulere bevilgningen fra 2012 med pris- og lønnskompensasjon. I tillegg vil endringer i EVU-aktivitet og EU-forskutteringer gjenspeiles i øremerkede bevilgninger. Sentraladministrasjonen får økt rammen med 3,2 mill. kr. utover pris- og lønnskompensasjon for å håndtere en ny stilling i prorektors stab for utdanning og læringskvalitet og to nye stillinger i økonomiavdelingen knyttet til oppfølging av EU-prosjekter. Foreløpige driftsrammer til enhetene er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 6: Foreløpige driftsrammer 2013 (tusen kr)

	Bevilgning 2012	Bevilgning 2013	Usikkerhetsspenn	
			+/-	% av tot bevilgning
AB	74 600	74 769	738	1,0 %
HF	227 138	242 416	2 546	1,1 %
IME	320 438	317 414	3 086	1,0 %
IVT	353 129	386 372	3 606	0,9 %
DMF	197 486	213 429	1 978	0,9 %
NT	286 200	292 024	2 437	0,8 %
SVT	368 664	389 001	3 798	1,0 %
VM	50 020	50 670	41	0,1 %
Trekk ¹	-20 929	-25 456		
Sum	1 856 746	1 940 640	18 231	0,9 %
Endring ift. 2012				
UBiT	127 217	131 034	3 816	3,0 %
Øremerkede bev.	33 175	38 050	4 875	14,7 %
Sentraladministrasjonen	227 602	237 630	10 028	4,4 %
Internhusleie ²	455 782	469 455	13 673	3,0 %
Sum	843 776	876 169	32 393	3,8 %
Totalt	2 700 521	2 816 809	116 287	4,3 %

1) Trekket finansierer kopinoravgift og andel adm. av etter- og videreutdanning

2) I tillegg kommer internhusleiens BOA-andel

6.2 Fellestiltak

Bevilgning til fellestiltak er basert på bevilgning for 2012, som er pris- og lønnskompensert. I løpet av høsten vil det bli klart om det er behov for å styrke rammene, med bakgrunn i bl.a. økte studieplasser.

Tabellen nedenfor viser foreløpige rammer til fellestiltak for 2013.

Tabell 7: Foreløpige rammer til fellestiltak (RF) 2013 (tusen kr)

	Bevilgning 2012	Bevilgning 2013	Endring ift. 2012	
IKT	60 725	62 547	1 822	3,0 %
Studietiltak	23 255	23 953	698	3,0 %
Bygg	96 875	99 781	2 906	3,0 %
Personal	23 131	23 824	694	3,0 %
Porto/kontigenter/kop	12 474	12 848	374	3,0 %
Formidling	7 720	7 952	232	3,0 %
Studentaktiviteter	6 496	6 691	195	3,0 %
HMS	4 686	4 826	141	3,0 %
Næringsutvikling	1 028	1 059	31	3,0 %
Annet	15 044	15 496	451	3,0 %
Totalt	251 435	258 978	7 543	3,0 %

6.3 Strategi- og omstillingsmidler

Som tidligere beskrevet skal disse midlene gå til å finansiere/delfinansiere store strategiske satsninger og omstilling ved NTNU. For 2013 er rammen til strategi- og omstillingsmidler foreslått å ligge omtrent på samme nivå som for 2012.

Det er avsatt rundt 348 mill. kr. til rekrutteringsstillinger, avansert vitenskapelig utstyr og lignende, noe som er en liten nedgang fra 2011. Nedgangen skyldes rekrutteringsstillinger, hvor overhøyet av gamle stillinger fra tidligere år antas noe lavere i 2013 enn i 2012.

Det er i 2013 avsatt rundt 141 mill. kr. til finansiering av sentrale NTNU-satsinger som for eksempel tematiske satsninger, SFI-sentra og evt. nye SFF-sentra. Justert for pris- og lønnsvekst er dette samme nivå som i 2012.

Rektor vil vurdere fordelingen i løpet av høsten for så å legge den frem for styret. Foreløpig oversikt finnes i vedlegg 1.

Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over strategi- og omstillingsmidler 2012-2016

STRATEGI- OG OMSTILLINGSMIDLER							
Øremerket fra departementet							
Type	Enhet (budsjett k-sted)		2012	2013	2014	2015	2016
Strategi	Prorektor F(130105)	Vitenskapelig utstyr	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Strategi	OI (160105)	Rekrutteringsstillinger	322 182	320 000	322 000	326 000	327 000
Strategi	DMF	Kaviinstituttet	2 290	2 290	2 290	2 290	2 290
Strategi	VM	REVITA	-	-	-	-	-
Strategi	OI (160105)	Gigacampus, nasjonalt program	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Omstilling	SVT	Økning antall studieplasser lærerutdanningen	1 200	-	-	-	-
			351 672	348 290	350 290	354 290	355 290
NTNU-satsninger							
Type			2012	2013	2014	2015	2016
Strategi	NT	FUGE	4 130	3 000	2 000	-	-
Strategi	IVT	Gassteknisk senter	1 500	-	-	-	-
Strategi	Fakultetene	SFF/SFI	9 000	4 000	4 000	1 000	1 000
Strategi	Fakultetene	SFF/SFI-finalister	1 000	1 000	1 000	1 000	-
Strategi	Fakultetene	Tematiske satsinger	15 000	15 000	-	-	-
Strategi	Rektor (120105)	Rektorpott	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Strategi	Prorektor F (130105)	Internasjonal handlingsplan	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Strategi	AB	FME ZEB 2010-2017	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Strategi	HF	FME Censes 2011-2018	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Strategi	DMF	Kaviinstituttet NTNUs egenandel	7 783	7 783	5 400	5 400	2 400
Omstilling	NT	Nano, drift	5 000	4 000	3 000	2 000	-
Omstilling	IME	BVV, Drift, vedlikehold, kompetanse	2 000	-	-	-	-
Omstilling	Fakultetene (130105)	Incentivmidler fakultet (store prosjekter og relasjoner)	1 250	-	-	-	-
Strategi	Nyskaping (130110)	Nyskaping/næringsutvikling	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Strategi	Prorektor N (130110)	TTO	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Strategi	SA (141505)	Rekruttering	6 200	6 200	6 200	6 200	6 200
Strategi	SA (140105)	Utdanningsstrategiske tiltak	6 200	6 200	6 200	6 200	6 200
Strategi	OI (160105)	Biennale landkampanje/Internasjonal profilering av NTNU	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Strategi	VM	REVITA	5 300	5 300	5 300	5 300	-
Strategi	OI (160105)	IKT	15 300	15 300	15 300	15 300	15 300
Strategi	OI (160105)	Likestilling	4 350	4 350	4 350	4 350	4 350
Strategi	Fakultetene	Fellesløftet: FRIPRO -andel fra rektor	2 313	4 452	4 261	1 950	-
Strategi	DMF	Bioteknologisatsning	3 000	3 000	3 000	3 000	-
Strategi	IME	CSE (Computer , Science and Engineering)	-	4 000	4 000	4 000	4 000
Strategi		Rektors strategiske satsninger	23 155	33 021	57 692	72 018	94 529
			137 481	141 605	146 703	152 718	158 979
Total	Total	Total	489 153	489 895	496 993	507 008	514 269